

AKTY PRAWNE REGULUJĄCE PRACĘ DORADCÓW ZAWODOWYCH W POLSCE

1. Konstytucja RP z dnia 2.04.1997r. (art. 65) – podstawowy akt prawny , z którego wynika konieczność organizowania i wspierania poradnictwa zawodowego
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – zobowiązuje placówki oświatowe „do przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”
3. Traktat z Maastricht z dnia 7 lutego 1992r. w art. 126 i 127 o kooperacji.
 - W dokumencie tym rozszerzono pole działania doradztwa zawodowego o zagadnienia związane z edukacją (art.126), wiążąc je silnie z procesem kształcenia zawodowego i przygotowania do rynku pracy (art. 127).
 - Kraje członkowskie wybrały własne style rozwiązywania kwestii doradztwa zawodowego. Różnice dotyczą struktury przy zachowaniu wspólnej koncepcji. Wszędzie istotne jest powiązanie działalności doradczej z edukacją.

Akty prawne obowiązujące w systemie oświaty

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2001 r. „w sprawie szczegółowych zasad działania poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych oraz ramowego statutu tych poradni. Podkreśla, że poradnie udzielają pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, wyboru zawodu.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. „w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół” (Dz. U. z 2001 r. nr 61 poz. 624, z późn. zm.). Dyrektorzy mają obowiązek określenia w statucie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia.
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Zamieszczono w nim zapis, że w szkole doradztwem zawodowym może zajmować się, poza pedagogiem i

psychologiem, również szkolny doradca zawodowy. Określona ono zadania doradcy zawodowego oraz wymagania, co do jego kwalifikacji.

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 maja 2004 r. „w sprawie zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, wykazu stanowisk wymagających kwalifikacji pedagogicznych”. Zostały w nim określone wskaźniki działań min. związane z orientacją zawodową i planowaniem kariery uczniów.
5. Rozp. MEN z dn. 12 marca 2009 w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dziennik Ustaw Nr 50 Poz. 400)
6. Rozp. MEN z dn. 17 listopada 2010r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dziennik Ustaw Nr 228 Poz. 1487)

§ 4. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły i placówki.

§ 4. 2. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagogzy, logopedzi i **doradcy zawodowi**, zwani dalej „specjalistami”.

§ 6. 1. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana uczniom w formie: 1) klas terapeutycznych; 2) zajęć rozwijających uzdolnienia; 3) zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; 4) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; **5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej — w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych; 6) porad i konsultacji.**

§ 16. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej organizuje się w celu wspomagania uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i

zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Zajęcia prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

§ 17. Porady i konsultacje dla uczniów oraz porady, konsultacje, warsztaty i szkolenia dla rodziców uczniów i nauczycieli prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i **specjaliści**.

§ 31. 1. Do zadań doradcy zawodowego należy ponadto: 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej; 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia; 3) prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej; 4) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę; 5) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

§ 31.2. W przypadku braku doradcy zawodowego w szkole lub placówce dyrektor szkoły lub placówki wyznacza nauczyciela planującego i realizującego zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Akty prawne obowiązujące w Publicznych Służbach Zatrudnienia

1. Ustawa z dnia 20.04.2004 r. - podstawowy akt prawny w Publicznych Służbach Zatrudnienia:- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2008 Nr 69, poz. 415).
 - a) Określa, że doradca zawodowy - poprzez grupowe lub indywidualne porady zawodowe - udziela pomocy w wyborze kierunku kształcenia oraz w wyborze rodzaju zawodu. Uwzględnia przy tym możliwości psychofizyczne i sytuację życiową zgłaszających się do niego, a także aktualne potrzeby rynku pracy. Problem zawodowy dotyczyć może wyboru lub zmiany zawodu, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, wyboru kierunku kształcenia lub szkolenia, planowania rozwoju zawodowego, wyboru miejsca pracy lub wyboru formy pomocy określonej w ustawie. Doradca informuje więc osobę zgłaszającą

potrzebę pomocy w celu rozwiązania jej problemu zawodowego o możliwościach zawodowych na rynku pracy, zaznajamia ją z nowymi sposobami kontaktowania się z potencjalnymi pracodawcami oraz wskazuje aktywne sposoby poszukiwania pracy.

b) Określa zasady poradnictwa zawodowego:

- Dostępności usług
- Dobrowolności korzystania z usług
- Równości w korzystaniu z usług
- Swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia
- Bezpłatności
- Poufności i ochrony danych osobowych

2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy z dnia 14 września 2010 r. (Dz.U. Nr 177, poz. 1193)

§ 36 Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa jest świadczone przez:

1. poradę lub informację indywidualną, polegającą na bezpośrednim lub pośrednim - przez środki teleinformatyczne – kontakcie doradcy zawodowego z osobą zgłaszającą potrzebę pomocy w celu rozwiązania jej problemu zawodowego;
2. poradę lub informację grupową, polegającą na bezpośrednim kontakcie doradcy zawodowego z grupą osób, które zgłaszają potrzebę pomocy w celu rozwiązania swoich problemów zawodowych;
3. pomoc pracodawcy krajowemu w doborze kandydatów na stanowisko zgłoszone w krajowej ofercie pracy spośród osób zarejestrowanych, zwanym dalej „doborem kandydatów do pracy” lub rozwoju zawodowym pracodawcy lub jego pracowników w formie porady indywidualnej, zwanym dalej „indywidualnym rozwojem zawodowym”;
4. udostępnienie osobom zarejestrowanym lub niezarejestrowanym zasobów informacji zawodowych do samodzielnego korzystania.

Proces rozwiązywania problemu zawodowego, zwany „procesem doradczym”, polega na udzielaniu przez doradcę zawodowego osobie zgłaszającej się pomocy w ww. formach, przy wykorzystaniu odpowiednich ku temu narzędzi.

Doradca zawodowy w swojej pracy posługuje się wieloma narzędziami oceny i samooceny, w tym testami, kwestionariuszami, zestawami pytań otwartych. Jest to

niezbędne by spełnić stawiane prawem, a uregulowane w ww. rozporządzeniu, etapy działania doradcy zawodowego, obejmujące ustalenie problemu zawodowego; analizę sytuacji osoby, z uwzględnieniem jej zainteresowań, predyspozycji i kompetencji oraz uwarunkowań zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych; analizę możliwości i wybór odpowiedniego sposobu rozwiązania problemu zawodowego; ustalenie potrzeby przeprowadzenia specjalistycznych badań lekarskich lub psychologicznych; weryfikację sposobu rozwiązania problemu zawodowego lub wskazanie możliwości skorzystania z innych usług rynku pracy z uwzględnieniem wyników specjalistycznych badań lekarskich lub psychologicznych; a także wydanie zalecenia dotyczące dalszego postępowania, w tym potrzeby objęcia uczestnika pomocą przez innego pracownika powiatowego urzędu pracy lub inną instytucję.